

หมวดความรู้ : ด้านการสำรวจกันเขตและประสานงานรังวัด
เรื่อง : ความสำคัญของงานสำรวจกันเขตชลประทาน
งานรังวัดและออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

นำเสนอความรู้โดย : นางสมปอง วงษ์ชัย
นายวิรัช ทองจู่ไร

เนื้อหาการบรรยายโดยสรุป :

ส่วนสำรวจกันเขตและประสานงานรังวัด ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกัน 3 ด้านคือ
งานสำรวจปักหลักเขตชลประทาน เป็นการสำรวจเพื่อปักหลักเขตชลประทานให้เป็นไปตามแบบหรือ
ความต้องการใช้งานสำหรับใช้ในการรังวัดและจัดหาที่ดินเพื่อการชลประทาน รวมทั้งใช้ในการดูแลและระวัง
รักษาแนวเขตชลประทาน โครงการขนาดใหญ่หรือขนาดกลางจะปักเขตที่ระดับน้ำสูงสุด โครงการ
ขนาดเล็กจะปักเขตที่ระดับเก็บกัก

งานสำรวจซ่อมเขตชลประทาน การสำรวจเพื่อปักหลักเขตชลประทานทดแทนหลักเขตที่ชำรุดหรือสูญ
หาย หลักเขตชลประทาน เป็นหลักคอนกรีตเสริมเหล็ก ยาว 1 ม. บนหัวหลักมีหมายเลขกำกับ มีน้ำหนัก
ประมาณ 40 กก. ต้องปักลึกลงในพื้นดิน 60 ซม. ให้หันด้านที่มีตัวเลขเข้าหาพื้นที่ชลประทาน ส่วนหลักเขต
ที่ดิน เป็นหลักเขตคอนกรีตตามแบบมาตรฐานของกรมที่ดินซึ่งกรมที่ดินอนุมัติให้กรมที่ดินผลิตใช้ในราชการ มี
ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 ซม.

การปฏิบัติงานสำรวจภาคสนาม สำรวจระดับชั้นที่ 3 เพื่อหมายสีขอบอ่างเก็บน้ำตามค่าระดับที่กำหนด
เพื่อนำไปใช้พิจารณาขอบเขตและพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม ส่วนการสำรวจวงรอบทำเพื่อหาตำแหน่งขอบเขตต่างๆและ
พื้นที่ชลประทานต่างๆ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามได้แก่ สมุดระดับ สมุดวัดมุม จะถูกนำมาคำนวณใน
โปรแกรม Topo 2001 เพื่อให้ได้ค่าระดับและค่าพิกัด แล้วนำเข้าโปรแกรม Plot แผนที่ แล้วจึงนำเข้าโปรแกรม
AutoCAD จึงจะสามารถพล็อตออกมาเป็นแผนที่บนกระดาษไมโครเทสขนาด A0 ส่วนการแก้ปัญหาในงานสำรวจ
ในสนามสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยค้นหาที่ตั้งของหมุด ชป. ได้ง่ายขึ้น แผนที่ที่ผลิตได้ในรูปแบบ
กระดาษต้องนำมาตรวจสอบให้มีความถูกต้องตามมาตรฐานเสียก่อน แล้วนำไปจึงจัดเก็บในห้อยเก็บแผนที่ซึ่ง
ใช้พื้นที่จัดเก็บมากมายโดยปัจจุบันมีแผนที่เดิมประมาณ 26,000 แผ่น และมีแผนที่ที่ดำเนินการเสร็จในแต่ละปี
สำรวจอีกปีละประมาณ 2,000 แผ่นและในแต่ละปีต้องค้นหาและจัดพิมพ์แผนที่ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ
นำไปใช้งานจำนวนมาก การค้นหาแผนที่ค่อนข้างต้องใช้เวลาและกำลังคนมาก ดังนั้นจึงได้เริ่มมีแนวคิดการ
พัฒนาการจัดเก็บแผนที่ในระบบดิจิทัล โดยเริ่มจากการนำแผนที่ไปเข้าเครื่องกราดแผนที่และจัดเก็บในระบบ
ดิจิทัลไฟล์ ขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้วประมาณ 4 จังหวัด รวม 2,000 แผ่น

งานรังวัดและออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง คือการรังวัดปักหลักเขตและทำเขต จดหรือคำนวณ
การรังวัด เพื่อให้ทราบที่ตั้งแนวเขตที่ดินหรือทราบที่ตั้งและเนื้อที่ของที่ดินที่ถูกเขตชลประทาน แผนที่ที่ได้จาก
การรังวัด เรียกว่า แผนที่ รว. 43 ก. ลักษณะของงานรังวัดที่ดินเพื่อการชลประทาน มีวัตถุประสงค์หลายด้าน
ได้แก่ รังวัดต่อเนื่องตามแผนงานรังวัดที่ตั้งให้ดำเนินการในแต่ละปี รังวัดตักล้างซึ่งเป็นงานที่ดำเนินการแล้ว

แต่ยังไม่แล้วเสร็จอันเนื่องจากการไม่ยื่นคำขอรังวัดของเจ้าของที่ดินหรือรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ หรือรังวัดสำรวจแปลงที่ดินที่ไม่สามารถออกเอกสารสิทธิได้ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีบัญชีรายชื่อและเลขที่คำขอรังวัดแนบด้วย

จากประสบการณ์ทำงานรังวัดฯและประสานงานรังวัดฯพบว่า ในการรังวัดต้องประสบปัญหามากมายจากความไม่เข้าใจและการไม่ยินยอมให้ทำการรังวัดจากประชาชน หลายคนคงแปลกใจว่าทำไมถึงได้มีหลักเขตชลประทานอยู่ในที่ดินของตน หลักนั้นมาอยู่ได้อย่างไร บางรายได้ขุดย้ายหรือทำลายหลักเขตชลประทาน ซึ่งถือเป็นการทำผิดกฎหมาย อาจก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย

การรังวัดเพื่อการชลประทาน ได้ยึดปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมชลประทาน ปี พ.ศ. 2542 เรื่องการรังวัดที่ดินที่ถูกเขตชลประทานและออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงข้อ 1, 6, 10, 12, 13, 21 และข้อ 22 ช่างรังวัดที่จะเข้าไปทำการรังวัดต้องเป็นบุคคลที่ถูกแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยกระทรวงมหาดไทย ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินเสียก่อน จึงจะสามารถเข้ารังวัดได้ และสามารถเข้ารังวัดได้โดยอาศัยความตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 66 มาตรา 70 และมาตรา 70 ทวิ ดังนี้

มาตรา ๖๖ เพื่อประโยชน์แก่การรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และคนงานมีอำนาจ เข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดิน หรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี ในกรณีต้องสร้างหมุดหลักฐานการแผนที่ในที่ดินของผู้ใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสร้างหมุดหลักฐานลงได้ตามความจำเป็น ในการรังวัดเมื่อมีความจำเป็นและโดยสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะ ขุดดินตัด รานกิ่งไม้หรือกระทำการอย่างอื่นแก่สิ่งที่กีดขวางแก่การรังวัดได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ให้ระลึกลึงการที่จะให้เจ้าของได้รับความเสียหายน้อยที่สุด

มาตรา ๗๐ เพื่อประโยชน์แก่การรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) เรียกผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงมาระวางแนวเขต และลงชื่อรับทราบแนวเขตที่ดินของตน

(๒) เรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือสั่งให้ส่งเอกสาร หรือหลักฐานอื่นใดที่

เกี่ยวข้องในการสอบสวน

มาตรา ๗๐ ทวิ ให้นำความในมาตรา ๖๖ และมาตรา ๗๐ มาใช้บังคับแก่การพิสูจน์ สอบสวนที่ดินเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ และการตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยอนุโลม

แผนที่ รว. 43 ก. ที่ได้จากการรังวัดเป็นแผนที่กระดาษบางสีน้ำตาล ดันฉบับจัดเก็บที่กรมที่ดิน กุ่มฉบับจัดส่งให้กรมชลประทาน ปัจจุบันมีแผนที่ที่จัดเก็บแล้วประมาณ 300,000 แผนที่ การจัดเก็บต้องพับเก็บในแฟ้มแข็งต้องใช้พื้นที่มาก เมื่อจัดพิมพ์สำเนาแผนที่เพื่อบริการแก่ผู้ร้องขอ ข้อมูลตรงรอยพับบนแผนที่จะไม่ชัดเจนแผนที่เกิดความเสียหายได้ง่าย จึงมีแนวคิดในการพัฒนาการจัดเก็บให้เป็นรูปแบบดิจิทัลไฟล์ในอนาคต่อไป